

A láthatók s a láthatatlan

VISSZHANG - LXVII. évfolyam, 41. szám, 2023. október 13.

Adódnak helyzetek és alkalmak, amikor magában s önmagával akar lenni az ember, s azt gondolja, ezt meg is teheti. Bezárkózna önmagába, elkülönítené magát még emberek sokaságában is, hogy élvezze az egyedüllétet. Mondhatni, csak az áldott nap süt rá ilyenkor – egy nyár végi napon, az ismerős anyaföldön hanyatt feküdvé – a felhőtlen égbolt tetejéről, és a hegyeket borító fenyvesekből áramló tiszta levegő járja körül, s nincs messze tőle az eleven víz sem, ami nem más, mint egy számára kedves kárpáti gyógyító sós tó a völgykatlanban. Szemét is behunyja, csak valamilyen zsongító érzést érez, de nem tud elaludni, hogy még inkább kikapcsolja magát a rajta kívüli természeti s emberi környezetből. Nem érzékeli az idő múlását sem, mintha azon is kívül lenne, de mégsem a semmiben érzi magát, hanem a lét – elviselhető! – könnyűségében.

Az ember létében pedig – gondolja ezúttal is – egyszerre parányi és nagyszerű, mert éppen ilyenek alkotta meg, aki bizonyára mindeneknek teremtője és működtetője. S ha már tudod, hogy te is a mindenek, tehát a láthatók között vagy, akkor rá kell jönnöd, hogy nem vagy magadban, ha netán még kívánnád is ezt az állapotot esetenként. Nemcsak egy életen át hű társad van ezúttal is a közeledben, éppen karnyújtásnyira tőled, no meg akiket szeretsz vagy szerettél, s őrzöl emlékezetedben, tehát ugyancsak veled vannak, hanem maga a teremtett világ az éltető nap s a levegő meg más elemek „személyében”, s általuk a láthatatlan, az a Valaki is, akiről a már életében klasszikusnak tartott költőnk, Kányádi Sándor állította, hogy *jár a fák hegyén*, illetve azt, hogy *úr minden porszemén*, s én abban hiszek, hogy – maga a remény. Mi más is lehetne, ha arra enged következtetni a vers egésze, hogy világunk az Ő oltalma alatt áll.

Ha nem így lenne, az a sokat hangoztatott nézet, hogy társas lény az ember, s hogy társadalomban találja meg valódi helyét, azt gondolom, kevésbé lenne biztató. Magányunk pedig iszonyú lenne minden bizonnyal, akár külső, akár belső okokkal magyaráznók is azt az állapotot és tudatot. Nincs hát magában senki – azt kell gondolnom.

Ha tehát felettünk az áldott nap süt, ama felséges arc „képemását” érezheti az ember, s megtapasztalhatja – Assisi Szent Ferenc versét idézve, a Dsida Jenő által magyarra fordított *Naphimnuszt* –, hogy „fényes ő és ékes ő és sugárzó roppant ragyogása”.